سەدامیزم.. نەوزاد بەندی

سەدام حسەین کە هاتە سەر کورسی فەرمانڕەوایی ، مۆدێلی حوکمڕانیی مۆدێرنی نەهێشت و .. مۆدێلی فەرمانڕەوایی خێزان و دەستە و خێڵی هێنایە ئاراوە ، ئەوەیش وەرچەرخانێکی زۆر ترسناک بوو لە مێژووی فەرمانڕەوایی عێراقدا ..بە نمونە لە فەرمانڕەواکانی پێش سەدامدا ، هیچ کەس نەیدەزانی خێزان و منداڵ و ئامۆزا و خزمەکانی سەرۆک کێمار کێن و هیچ دەسەڵات و داهاتێکی گشتییان بەدەست نەبوو ..بەڵام کە سەدام بوو بە فەرمانڕەوا ، ئیتر کوڕ و کچ و خێزان و ئامۆزا و خاڵۆزا و خزمەکانی سەرۆک دەرکەوتن و .. تەنها بە هۆی خزمایەتیی سەرۆکەوە ، پۆستی گەورەیان لە سیستمی فەرمانڕەواییدا وەرگرت ..بوون بە کۆمەڵێ دەوڵەمەند و ئاغا و جەللادی چنگ بە خوێن ، بە ئارەزووی خۆیان یاساکانیان ئەشکاند و خەڵکیان ئەکوشت و ئەشکەنجە ئەدا و سامانی گشتییان تەخشان و پەخشان ئەکرد ..
ئەم دۆخە ترسناکە لە مێژووی فەرمانڕەوایی عێراقدا ، هەر لە سەرەتای بوون به سەرۆکی سەدامەوە دەستی پێکرد ، کاتێک لە هۆڵی – خولد – هەمووو ئەندامانی حیزبی بەعسی کۆکردەوە و .. بە کەیف و کەش و فشەوە ، ناوی کۆمەڵێک سەرکردەی حیزبەکەی خوێندەوە و پێی ووتن دروشمی حیزب بڵێنەوە و بڕۆنە دەرەوە ! ، لەو سەرکردانە موحەمەد عایش بوو کە یەکێک بوو لەوانەی خەڵاتی یونیسێف ی هەبوو ، لەسەر قەڵاچۆکردنی نەخوێندەواریی لە عێراقدا ..
شایانی باسه ئەو ناوانەی کە سەدام حسەین خوێندنیەوە ، کە لە سەرکردە دڵسۆزەکانی حیزبی بەعس بوون ، لە هۆڵەکە کرانە دەرەوە ، بە تاوانی خیانەت بە حیساب دادگایی بکرێن …!
یەکێک لە وەزیرەکانی سەردەمی بەعس ئەڵێ : دادگاییکردنەکە بەم جۆرە بوو : نەعیم حەداد وەک سەرۆکی دادگای شۆڕش ، لاپەڕەیەکی بە دەستەوە بوو ، ئەیخوێندەوە : فڵانی کوڕی فڵان : سزای سێدارە .. فڵانی کوڕی فڵان : سزای 25 ساڵ زیندان .. !! …. هتد ..
هاوڕێکانی واقیان ووڕ ئەمێنێ و لێی ئەپرسن : بە چ تاوانێک ئەم سزایانە سەپێنراون ؟
نەعیم حەداد ئەڵێ : نازانم ..! من لاپەڕەیەکم پێدراوە و پێم ووتراوە تەنها سزاکان بخوێنەرەوە و با چەک بەدەستەکانیش جێبەجێی بکەن !!
ئا لەوەوە ئیتر شتێک لە عێراقدا نەمایەوە بە ناوی یاسا و دادگا ..بەڵکو هەمووی خرانە ژێر خواست و ئارەزووی سەرۆک و خێزانی سەرۆکی فەرماندەوە ..میللەتیان بە جۆرێک ملکەچ و بەچەترسێن و

شکستخواردوو کرد ، کە دەبوو لەگەڵ ناو هێنانی سەرۆکدا بڵێن خوا بیپارێزێ و .. هەزار و یەک سروود و نزا و وەسف و ناوی بەرزی تر بلکێنن بە ناوەکەیەوە ..

ئەم بە لاڕێدابردنی یاسا و دەستوور و فەرمانڕەواییە ، لەلایەن دەزگا ئەمنییە جیهانییەکانەوە نەخشەی بۆ کێشرا بوو ، پشتگیریی دەکرا و .. لە ماوەی زیاتر لە 25 ساڵدا ، بیرۆکەی فەرمانڕەوایی مۆدێرن و ئاسایان لە مێشکی هەموو عێراقییەکاندا هەڵکەند .. بەو مانایەی سەرۆک ، واتا ژنەکەیشی سەرۆک و یاسا بە دەست و یاسا شکێن و خەڵک کوژە و خاوەنی سەر و ماڵی میللەتە و بۆی هەیه هەر یاسایەک خەیاڵی بۆی بچێ ، جێبەجێی بکا ..

واتا کوڕی سەرۆک بۆی هەیه هەر کچێک پێی جوانە ، پەلکێشی ژووری نوستنەکەی بکا و دەستدرێژیی بکاتەسەر و ئەگەر بە دڵیشی نەبوو بیکوژێ ..بۆی هەیە ببێ به وەزیر ، به هەر پلە و،پایەیەکی سەربازی و مەدەنیی ، کە خۆی حەزی لێیەتی ..بۆی هەیە کێی بوێت، بیکوژێت .. بۆی هەیە دەستشۆڕی زێڕ و ئاودەستخانەی زێڕ و ئوتومبیلی زێڕ و کڵاشینکۆفی زێڕو هەموو شتێکی زێڕی هەبێ چونکە ئەو کوڕی سەرۆکێکە کە زێڕە ..بۆی هەیە چەندان گۆرانیبێژ و سەماکەر لە هۆڵێکدا کۆبکاتەوە و گۆرانی و سەمایان پێ بکا ، چەکیان لێ ڕاکێشێ و فیشەک بتەقێنێ و بنمیچی هۆڵەکە دابێژێ و گڵۆپ و سورەیا هاڕە پێ بکا ، کەسێکیش بۆی نەبێ وورتە بکا ، ئەبێ هەموان لەسەر کەیف و پێکەنین و گورانی و سەماکردن بەردەوام بن ، وەک ئەوەی لە جیاتی فیشەک ، گوڵباران کرابن ..

ئەبێ میزاجی سەرۆک بکرێتە دەستووری ووڵات ، بۆ نمونە بە خەیاڵیدا بێت هەر ماڵێک کوڕی پێشمەرگەی هەبێ ، ئەبێ خانووەکەیان بڕوخێنرێ ، لەگەڵ شەش خانووی لای ڕاست و شەش خانووی لای چەپ .. ئەبێ هەر گەنجێ لە سوپا ڕایکردبێ ، گوێچگەی ببڕن و ناوچاوی داخبکرێ بە مۆری ترسنۆکیی ..ئەبێ لەو شوێنەی کوڕەکەی بریندار کراوە ، کە شەقامێکی سەرەکیی پای□ختە، بکرێ بە شانۆ و هەرچی گۆرانیبێژ و سەماکەر و ووتاربێژی مزگەوتەکانە ، بۆ ماوەی چەندەها هەفتە و بە شێوەی بیست و چوار سەعاتیی ، لەوێدا کۆببنەوە و سروود و سەما و نزای چاک بوونەوە بە قەد و باڵای کوڕەکەیدا بڵێن ، هات و چۆ لەو چوار ڕێیانەدا بە تەواوەتیی ڕاوەستێنرێ .. ئەبێ لە هەموو ماڵ و مزگەوت و دوکان و کۆمپانیا و شەقام و مەیدانێکی ووڵاتدا وێنەی سەرۆک هەڵواسرێ .. ئەبێ لە ڕۆژی له دایکبوونی سەرۆکدا هەموو وڵات ئاهەنگ بگێڕێ ..ئەبێ سەرۆک کە بڕیاری هەر جۆرە شەڕێکی دا ، خوای ئەکرد شەڕ لەگەڵ هەموو جیهاندا بێ ، هەموان جێبەجێی بکەن ..ئەبێ لە هەڵبژاردندا هیچ ڕکابەرێکی نەبێ و هاووڵاتی تەنها بۆی هەبێ لە

هەڵبژاردنی سەرەکدا ئا یان نا بەکاربێنە ، جا قوڕ بەسەر ئەوەی ئەڵێ نا ..
هەر مناڵ و تواڵ و نەخوێندەوارێک سەرۆک کەیفی پێ بێ ، بۆی هەیە گەورەترین پلەی سەربازیی پێ بدا ..خۆیشی پلەی موهیب ڕوکن کە باڵاترین پلەی سەربازییە وەربگرێت ، بە بێ ئەوەی لە ژیانیدا یەک خولەک خزمەتی سەربازیی کردبێ .. بڕوانامەی دکتۆرا و پڕۆفیسۆریی ، وەک کڕینی نەستەلەیەک وا بێ بۆ خۆی و هەر کەسێک بیەوێ ،یەکسەر پێی دەدرێ ..بۆی هەیە مۆڵەتی شۆفێریی بدات بە کوێر ..بۆی هەیە تەمەڵترین خوێندکار له بەرزترین کولێجدا دابنێ.. بۆی هەیە مەزرا بسووتێنێ بیکا بە سەربازگا .. … هتد ..
لە هەمووی گاڵتەجاڕتر، کوڕە گەورەکەی کاتێ بە حیساب لە پۆلی دوانەزەی زانستی بوو ،ساڵی 1982 ، کرایە یەکەمی عێراق ، لە کاتێکدا ڕێبوار هەگر گۆران کە نەوەی شاعیری بەرز ، عەبدوڵا گۆران بوو ، یەکەمی عێراق بوو ، ئەویان کردە دووەم و کوڕی سەرۆکیان کردە یەکەم …
ئەم نمونانە ، سەلمێنەری ئەو بێ حورمەتیکردنەن کە سەدام بە یاسا و دەستووری وڵاتی کرد .. ئەو لە ڕێلادان و بە لاڕێدابردنەی فەرمانڕەوایی بوو کە تاکو هەنووکە پیادە دەکرێ و زۆر زیاتریش بووە ..
دۆخێکی شەرمئامێز و ناشیرینە ناوی دەنێم سەدامیزم .. قوتابخانەیەکە تیایدا سوکایەتیی بە مرۆق و مێژووی مرۆق و ئاینی مرۆق و ئەخلاقی مرۆق دەکرێ .. یاساکانی مرۆڤایەتیی و هەموو شتێک لەلایەن سەرۆک و توتڵەکانیەوە له پێ دەکرێ ..

تیایدا مرۆق هێندە بچوک و بێ ڕێز و بێ ماف دەکرێ ، کە بوون و نەبوونی وەک یەکتریان لێ دێ .. کەتیایدا سەرهەڵگرتن و مردن ، تاکە دوو ڕێگان بۆ ڕزگار بوون ، چونکە کۆمەڵگاکە هێندە خەسێنراوە و سەرکوتکراوە و هێندە سەگ و گورگی سیخوڕی تێبەردراوە ، هیچ هیوایەکی شۆڕش و ڕیفۆرمی تێدا نەماوە .. سەرۆک خۆیشی لە بنچینەدا ، سیخوڕێکی دەزگایەکی سیخوڕیی جیهانییە ، بە جۆرێک دەزگا سیخوڕییە جیهانییەکان ، زیاتر لە 20 ئەگەری ڕوخانی ئەو ڕژێمەیان دیاری کردبوو ،کە تەنانەت یەکێک لەو ئەگەرانە ڕاپەڕینی کریستیانەکانی عێراق بوو کە لاوازترین ئەگەر بوو ، چارەسەری خێرایشیان بۆ هەموو ئەگەرەکان دۆزیبۆوە ، بۆ ئەوەی سەدام بەردەوام بێ .
کەواتە هەر سیستمێک ، ژنی سەرۆک و کوڕ و کچ و ئامۆزا و خاڵۆزا و خزمان و هاوڕێیانی سەرۆک تیایدا دەرکەوتن و دەسەڵاتدار و بڕیار

بەدەست بوون ، سەر بە قوتابخانەی سەدامیزمە..
هەر سیستەمێک هاووڵاتی بە ماف و بە هیوا و بە داهاتوو ، وەک قالۆنچە لەناو تاریکی و پشتگوێخستندا بژی ، لە بەرامبەردا سەرەک و خێزان و بنەماڵە و هاوڕێانی وەک پاشا بژین ، ئەو سیستەمە ، سەر بە سەدامیزمە ..
هەر سیستەمێک باج و خەراجی لەسەر هاووڵاتیانی بە دەسەڵات زیاد کرد و ..بازرگان و کۆمپانیا زەبەلاحەکانی حیزبیە قائیدەکان ، وەک بەرزەکی بانان لێی دەرچوون ..
سامانی نیشتمانی و زەوی و ئاوی نیشتمان بوون بە موڵکی سەرەک و خێزانەکەی ..
هەڵکوتانە سەر و کوشتن و بڕینی بیری جیاواز و ئازاد ..
بەشینەوەی پلەی سەربازیی بە سەرەک و خزم و دەست و هاوڕێانی ..
بەخشینی پلەی دکتۆرا بە هەر کەسێک زوڕناژەنی سەرەک و خێزانەکەی بێ ..
بەرەڵڵا کردنی کۆمەڵگا لە خراپترین دۆخی ژیاندا ..
گرنگیدان بە ڕاگەیاندن بە جوانکردنی سەرەک و .. گەورەکردنی سەرەک و ..بەهێزکردنی سەرەک و .. بە ئومێدکردنی خەڵک ، بە جۆرێک دەزگا و زانکۆ حوکومییەکان هیچ خزمەتگوزارییەکیان تێدا نەمێنێ ، بەڵام بودجەی وەزارەتی ڕاگەیاندنی حوکمەتەکەکەی سەدام ، بێ پایان بوو ، بودجەکەی کراوە بوو ، واتا چی خەرج ئەکا ، حیساب کراوەیە ، تەنانەت جارێکیان وەزیرێکی ڕاگەیاندنی دەرکرد لەبەرئەوەی ئەو ساڵە بودجەیەکی زۆری لە ڕاگەیاندندا خەرج نەکردبوو ، واتا وەک پێویست پارەی تەخشان و پەخشان نەکردبوو لە جوانکردنی سەرەک و خێزانەکەیدا ..!! به جۆرێک کارگەی کاشی و پەیکەرتاشیی تایبەت بە پەیکەری سەدام ، لە ئیتاڵیادا ، تەرخانکرابوو بۆ دروستکردنی دەیان هەزار پەیکەر و جیدارییی سەرەک لە کاتێکدا سەربازەکانی ڕیسوا و برسی و موحتاجی نانێک بوون ، لە تەرمیناڵ و مەیدانەکاندا وەک سواڵکەر کەوتبوون ..
ئەمە زەرابەکانی سەدامیزمە کە دێنە دەرەوە و کۆمەڵگا بۆگەن و ناشیرین ئەکەن ..
هەر سیستەمێ ، لە ئاست داواکارییی خەڵکدا کوێر و کەڕ و لاڵ بوو .. بە حەشاماتی هێزی تایبەتی چەکدار دەورە درابوو .. لە گوزەر و بازاڕ و شوێنە گشتییەکاندا دەرنەکەوت .. تەنها لەسەر سکرینەکانی تی ڤی بە جل و بەرگی شاهانە و کاتژمێر و ئەکسسواراتی ملیۆنەها دۆلارییەوە ، خۆی نمایش کرد ..لە کۆشکی خەیاڵیی فیرعەونیی و فڕۆکەخانە و گەشتی ووڵاتان و تەوقە کردن لەگەڵ کەسایەتییە کۆڵۆنیالیستە جیهانییەکاندا ، لە پایتەختە کۆڵۆنیالیستەکاندا ،

بە قسەی فودراو و بێ بنچینە و نالۆژیکیی و ڕاو و ڕێویکرندا ، خۆی نیشاندا ..

ئەوە بزانە تۆ ل□ بەرامبەر سیستمێکی سەدامیزمدایت ..تۆ داھاتوو و خەون و ھیواکانت لە گۆڕ نراون .. تۆ ل□ بەردەم ناشیرینترین سیستمی فەرمانڕەواییدایت کە لە ڕاستیدا سیستم نییە ، بەڵکو گەمەیەکی دەزگا سیخوڕییە داگیرکەرەکانی جیھانە ، بۆ دەستگرتن بەسەر داھات و داھاتووی میللەتە خاوەن پەیام و شارستانییەکانی ڕۆژھەڵاتی ناوەڕاستدا ..

ئەوەیش وەک یەکێک لە بیریارەکان ئەڵێت : ئەمەریکا کێشە و ڕقێکی گەورەی ھەیە لە بەرامبەر کۆمەڵگا خاوەن پەیام و شارستانی و مێژووەکاندا ، چونکە خۆی مێژووی نییە و بنچینەکەی نادادییە و خاوەن پەیام و شارستانیی نییە ، کلتورێکی شەرافەتمەندانەی نییە ، ناچار خۆی ناو ناوە جیھانی نوێ ، لەکاتێکدا لەسەر زوڵم و نادادیی ڕۆ نراوە .

بەو جۆرە ئەو نیشتمانە خاوەن مێژوو و سەروەرییانە ، پڕ پڕ دەکەن لە د□س□□□اتداری گ□م□ژ□ و ن□زان و دز ب□ی□ک ..ل□ نووس□□ر و ڕۆژنامەنووس و لەشفرۆشی دز ب□یەک .. لە شاعیری ڕیسوا و سەرشۆڕی دز ب□ ی□ک ، ک□ ب□ ئ□اف□رین□ک ، ب□ پ□ارچ□ ن□انێکی حەرام ، سەدامەکانت بۆ ئەبەنە کەشکەشانی فەلەکەوە ..سەفسەتە ..چەنەبازیی .. بۆینباخلەمی بێ ھەڵوێست و نەخوێندەوار ، ئەمە سیاسەتی (فرق تسد) واتە سەروەریی لە ھەڵوەشاندندایه .

بە شێوەیەک ، پایتەختێکی وەک بەغداد ، کە ڕۆژێ له ڕۆژان پایتەختی سیاسەت و زانست و ئەدەب و ھونەری ھەموو جیھان بووە و تیایدا بۆ یەکەمجار کاتژمێر دروست کراوە ، بوو بە پایتەختی ترس و سڵ و مافیا و چەقۆکێش .. بێ ھیوایی و ڕەشبینی و کەوتنی ھەموو پایەکانی مر□قایەتیی ..

برسێتی و نەخوێندەواری و بێکاری و تایفەگەری و خێزانپەرستی و خۆپەرستی و لێکھەڵوەشان و جەنگی ناوخۆ و دەرەوەی بێ مەعنا ..نەمانی شتێک بە ناوی یەکبوونی نیشتمانیی و ..بڵاو بوونەوەی دژایەتی نێوان شار و گوند و ئایین و ئایینزا و ئایدۆلۆژیاکان ..داڕمانی کولتوریی نەتەوایەتی و ئەخلاق و بەھا کۆمەڵاتییەکان ..

ئەمانە و زۆر لەوانە زیاتریش دیاریی سەدامەکان و قوتابخانەی سەدامیزمە بۆ گەلەکانیان ، کە کۆڵۆنیالیستە جیھانییەکان لە پشتیانەوە وەستاون و داکۆکییان لێ دەکەن ..لێرەدا ئیتر ھەموو کۆمەڵگا ئەشێوێ ، تاکە شت کە بە ڕێک و پێکیی ئەڕوات بە ڕێوە ، نەوت و داھاتی ئەو میللەتانەیە بۆ عەمباری نەوت و داھاتی زلھێزە جیھانییەکان ..